

Vai man dārza veidošanā ir nepieciešams dizainera atbalsts?

Izaicinājums

Pārtikas audzēšanā iesācējam var palīdzēt pieredzējis dārziņa saimnieks vai profesionāls pilsētas lauksaimnieks. Tomēr tā veidošanā ir arī citi, sarežģītāki jautājumi, ko jāņem vērā. Šādos gadījumos dizaineris var palīdzēt atrisināt problēmas, pielietojot integrētus risinājumus, kas vienlaicīgi uzlabo gan estētisko kvalitāti, gan ekoloģisko vērtību.

Kādēļ dārzkopjiem būtu vajadzīgs dizaineris?

Kādēļ politikas veidotājiem un citām iesaistītajām pusēm būtu vajadzīga dizainera palīdzība?

Ģimenes dārziņa uzturēšana var kļūt par izaicinājumu atkarībā no tā novietojuma, rakstura, lieluma un cilvēku daudzuma, kuri lieto šos ģimenes dārziņus. Kamēr pieejamā ģimenes dārziņu teritorija vēl nav pilnībā labiekārtota, dizaineris var palīdzēt ar noderīgiem padomiem par dizaina idejām, skatu punktiem, savienojumiem, topogrāfijas priekšrocību izmantošanu, piedāvājot risinājumus efektīvai ūdens, vēja un saules izmantošanai, kā arī malām (nožogojumu) un sabiedriskā transporta pieejamībai. Ainavu arhitekts vai cits profesionāls dārzkopis var palīdzēt šajos jautājumos.

2. attēls – Ainavu arhitekta darbs bioloģiskajai augu sekai izglītojošajos dārziņos Ļubļanas privātajos ģimenes dārziņos, Slovēnijā. Foto: Dimitra Teohari

3. attēls – Anarhisks¹ dizains kopienas dārzā Ļubļanā, Slovēnijā. Foto: Dimitra Teohari

Informācija dārzkopjiem

- Dizaineris var piedāvāt padomu un risinājumus. Piemēram, Ļubļanas privātajos ģimenes dārziņos ainavu arhitekts izstrādāja ne tikai dārziņu iekārtojumu atbilstoši ūdens taupīšanas un augu sekas praktiskajām vajadzībām, bet arī sniedza zināšanas, kā audzēt bioloģisko pārtiku.
- Jūsu dārziņš pilsētā ir plašākas zaļās infrastruktūras daļa, tas dod ievērojamu ieguldījumu bioloģiskajai daudzveidībai un pilsētas vizuālajam tēlam. Tādējādi kopā ar dizaineri jūs varat atrast dārziņam visiskaistāko, visfunkcionālāko un vispiemērotāko risinājumu, lai tas kļūtu par apkaimes lepnumu.
- Dizaineris var palīdzēt, lai dārziņa uzturēšana izmaksātu mazāk un no tā varētu iegūt vairāk pārtikas. Paturiet prātā, ka katram dārziņam ir sava specifika, tādēļ internetā atrodamie risinājumi ne vienmēr var noderēt jūsu dārziņa novietojuma un klimatiskajos apstākļos.

Pilsētas dizaineris jums palīdzēs:

- Ar savu pieredzi. Viņš šo darbu ir veicis vairākkārt, spēj izprast specifiku un paredzēt izaicinājumus, ar ko jums nāksies saskarties.

- Padomiem par dizainu nav jābūt dārgiem vai sarežģītiem, pārlietu smalki izstrādāti projekti ne vienmēr ir tie sekmīgākie.

Labs padoms var palīdzēt izveidot ļoti vienkāršu un funkcionālu dārzu, kas:

- Labi iederas vietā un apkārtnē.
- Ietver risinājumus lietus ūdens uzkrāšanai un lietošanai, kā arī bioloģiskās daudzveidības palielināšanai.
- Nodrošina funkcionālus un estētiskus norobežojumus, takas, labu pieejamību, savienojumus ar sabiedrisko transportu utt.

4. attēls – Četri dārziņi rindā ar lietus ūdens uzkrāšanas tvertni, tos ir dārzkopji apmācībā par augu seku Ļubļanas privātajos dārziņos. Foto: Dimitra Teohari

Uzzini vairāk

Noderīgas saites

<https://www.mcgill.ca/mchg/projects/ediblecampus>

<http://www.foodurbanism.org/bernex-confignon-parc-agro-urbain-competition-results-analysis/>

Dažādus projektus var atrast šajā saitē:

<http://www.foodurbanism.org/atlas/>

Piemērs

Ļubļanas privātie ģimenes dārziņi apmācībā

Tos ir dibinājusi uzņēmēja – ainavu arhitekta. Dārziņi pārsvarā pieder sievietēm un ir balstīti uz biznesa ideju, ka mūsdienās cilvēki pilsētās vairs neprot izaudzēt pārtiku, taču vēlme to darīt arvien pieaug. Ļubļanas iedzīvotāju pieaugošā interese veido klientūru – bioloģiskās dārzkopības iesācēji, kurus dārziņa īpašnieks gada garumā apmāca, konsultē un seko tiem līdz. Katrs dārzkopis var iznomāt četrus lauciņus un mācīties augu sekas un bioloģiskās pārtikas audzēšanas pamatprincipus un paņēmienus.

¹Anarhisks dizains dārzam ir bez redzamiem apsvērumiem attiecībā uz struktūru vai likumiem.

5. attēls – Dārzkopja personalizēts dārziņa dizains Saloniku ģimenes dārziņos, Grieķijā. Foto: Dimitra Teohari

6. attēls – Ģimenes dārziņi ar izstrādātu dizainu Kinta že Granže Lisabonā², Portugālē. Foto: Dimitra Teohari

Informācija politikas veidotājiem

Pilsētas dizaineri var sniegt konsultācijas politikas veidotājiem un citām iesaistītajām pusēm, kas ir atbildīgi par ģimenes dārziņiem un citām dārzkopībai paredzētajām vietām. Daži apsvērumi, kas jāņem vērā:

- Ģimenes dārziņiem ir ļoti svarīga loma ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanā pilsētām un tās iedzīvotājiem, tie paaugstina pilsētu izturētspēju un pielāgošanās kapacitāti.
- Lai politikas veidotāji varētu izvēlēties piemērotāko vietu ģimenes dārziņu attīstīšanai, ir būtiski izprast pilsētas zaļo infrastruktūru, lietot ūdens pārvaldību, pieejamības jautājumus un bioloģiskajai daudzveidībai svarīgos savienojumus.
- Inovatīva, ilgtspējīga un izturētspējīga zaļā infrastruktūra pārtikas audzēšanas vajadzībām padara pilsētas konkurētspējīgākas un veiksmīgākas.
- Tuvums skolām, dzīvojamajiem rajoniem, veloseliņiem un

7. attēls – Dobes Saloniku Kipos3 kopienas dārzā Grieķijā. Foto: Dimitra Teohari

sporta takām, vietējās pārtikas restorāniem un tirdziņiem, kā arī sabiedriskajam transportam ir tikai daži aspekti, ko pilsētas dizaineris var salikt kopā, lai piedāvātu lietderīgus risinājumus.

- Dizaineru piedāvātie integrētie risinājumi bieži ietver arī tādus aspektus kā pieejamība, drošība, vizuālais tēls un identitāte.
- Pilsētas dizaineris var izpētīt un izstrādāt telpiskās vadlīnijas novietojumam, raksturam, dārziņu izmēram, kā arī skatu punktiem, savienojumiem, nogāžu slīpuma priekšrocībām, lai visefektīvākajā veidā izmantotu ūdeni, vēju un sauli, izveidotu norobežojumus un savienojumus ar sabiedrisko transportu. Vadlīnijas balstās uz darbībā pārbaudītu kritēriju kopumu, nevis novecojušos formas standartos.
- Politikas principu izveidošana var garantēt un vairot labo piemēru skaitu.

8. attēls – Darbarīku mājiņa Saloniku Kipos3 dārzā, Grieķijā. Foto: Dimitra Teohari

Uzzini vairāk

Noderīgas saites

http://www.ryerson.ca/carrotcity/board_pages/community/evergreen_brickworks.html

<http://www.kobenhavnergron.dk/place/ostergro/>

Piemērs

Kipos3 un pilsētas vīna dārzs Salonikos

Kipos3 un pilsētas vīna dārzs Salonikos ir interesants piemērs, kā dizaineriem un universitātei sadarboties ar pilsētu un vietējo iedzīvotāju iniciatīvu. Pilsētas vīna dārza izveide bija pilsētas mēra ideja, to attīstīja un īstenoja vietējā universitāte. Kipos3 iniciatīva aizsākās Saloniku Arhitektūras skolā, tā ir ļoti sekmīga tajā ziņā, ka no pašvaldības dabūja teritoriju dārza ierīkošanai un apkāmes iedzīvotāji piedalās dārza veidošanā un attīstībā. Abi projekti ir samērā jauni, līdz šim brīdim tie izskatās sekmīgi.

² Vairāk informācijas par Kinta že Granžes ģimenes dārziņu parku varat atrast 2. uzzīņu lapā, tajā atradīsiet vēl citus ieteikumus ģimenes dārziņu dizainam.

AUTORI

Dimitra Theochari, National Technical University of Athens, Grieķija
dimitra.theochari@gmail.com

Rediģēja: Ina Šuklje - Erjavec, Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia

TULKOJUMS UN NOFORMĒJUMS LATVIEŠU VALODĀ

Kristīne Āboliņa², Latvijas Universitāte

Alisa Koroļova, Rīgas Tehniskā Universitāte

Madara Lece, Latvijas Universitāte

²autors saziņai: kristine.abolina@lu.lv

UZZIŅU LAPA | 1. IZDEVUMS | LATVIEŠU VALODĀ | PUBLICĒTS TIEŠSAISTĒ 2016. GADA 1. DECEMBRĪ

COST (European Cooperation in Science and Technology) ir starptautiskās sadarbības atbalsta programma, kas izveidota, lai Eiropas līmenī atbalstītu zinātnieku un pētnieku sadarbību dažādās zinātnes un tehnoloģijas attīstības jomās. Programmas mērķis ir atbalstīt galvenokārt pirms-konkurences pētniecību, kā arī pētījumus, kas risina aktuālas sabiedrības problēmas.

www.cost.eu

COST programmu finansē Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas atbalsta programma "Apvārsnis 2020"

Pateicība

Šī uzzīņu lapa balstās uz COST akcijas TU1201 projekta "Ģimenes dārziņi Eiropas pilsētās" izstrādātajiem materiāliem.

www.urbanallotments.eu

Pievienojies pilsētas dārziem Eiropā

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>